

NR 80/2014

**SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA
I BEZPIECZEŃSTWO POLSKI**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Obawy o bezpieczeństwo Polski, związane z destabilizacją sytuacji za naszą wschodnią granicą, obecnie maleją. Odsetek osób przekonanych, że rozwój wydarzeń na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu naszego kraju, zmniejszył się z 72% w marcu do 52% w maju.

- ▶ Wraz ze spadkiem niepokoju o bezpieczeństwo Polski – wywołanego rozwojem sytuacji na Ukrainie – zmniejszyło się też przeświadczenie o istnieniu zagrożenia dla niepodległości naszego kraju. W kwietniu taki problem dostrzegała niemal połowa badanych (47%), obecnie – niespełna dwie piąte (39%).

- ▶ Mimo nadal dość częstych obaw, czy Polska jest krajem bezpiecznym, większość badanych (61%) dobrze ocenia pozycję naszego kraju na arenie międzynarodowej. O złej sytuacji międzynarodowej Polski przekonana jest o połowę mniejsza grupa ankietowanych (30%).

Wydarzenia na Ukrainie już od kilku miesięcy przyciągają uwagę opinii publicznej, co sprzyja przewartościowaniom nie tylko w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa naszego kraju, ale także sytuacji wewnętrznej. Największe obawy związane z rozwojem sytuacji za wschodnią granicą notowaliśmy w marcu tego roku, kiedy siły rosyjskie dokonywały faktycznej aneksji Krymu. Czy i w jakim stopniu niepokój wywołany destabilizacją na Ukrainie i działaniami Rosji w tym regionie przekłada się na ocenę sytuacji międzynarodowej naszego kraju? Zagadnienia związane z postrzeganiem położenia międzynarodowego Polski poruszyliśmy w naszym ostatnim sondażu¹.

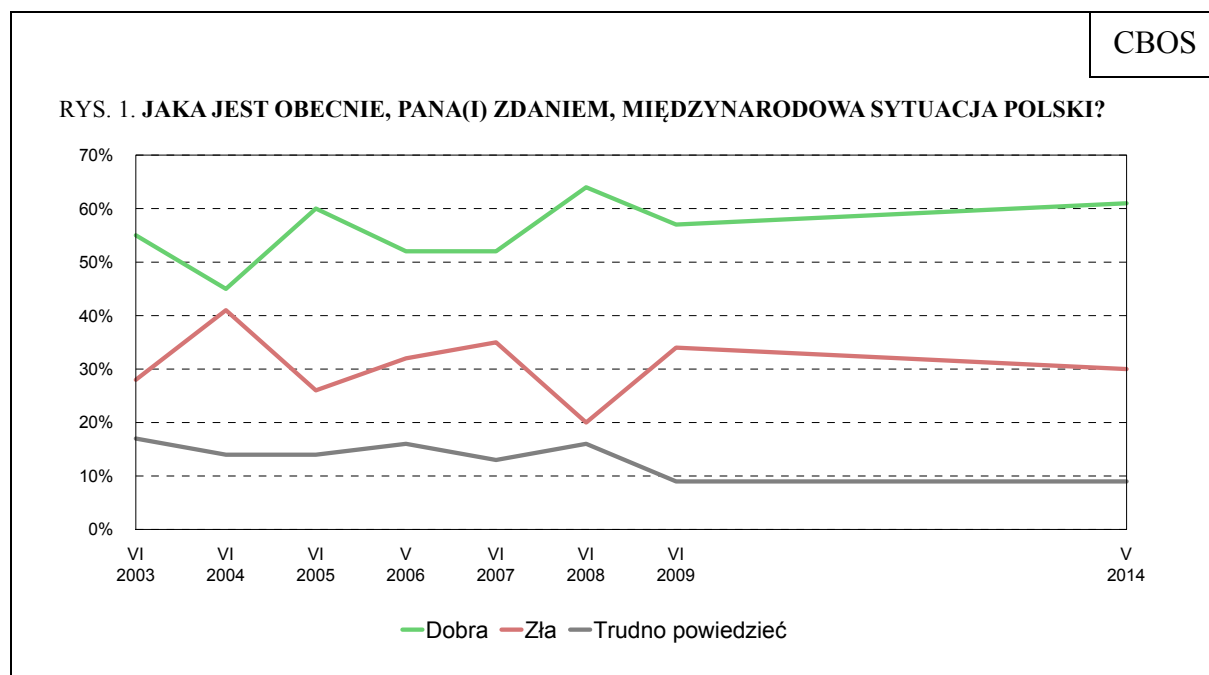
OCENA SYTUACJI MIĘDZYNARODOWEJ POLSKI

Większość badanych (61%) dobrze ocenia pozycję Polski na arenie międzynarodowej. O złej sytuacji międzynarodowej naszego kraju przekonana jest o połowę mniejsza grupa osób (30%). Mimo braku stabilizacji na Ukrainie, opinie w tej kwestii są dziś nieco lepsze niż pięć lat temu, niedługo po wybuchu globalnego kryzysu finansowego. Co ciekawe, po roku 2003 najgorsze oceny pozycji Polski na arenie międzynarodowej notowaliśmy tuż po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej, w okresie dużej niepewności co do skutków członkostwa. Stosunkowo najlepiej sytuację międzynarodową Polski oceniano w czerwcu 2008 roku, kilka miesięcy po przejściu władzy przez koalicję PO-PSL i po związanych z tym zmianach w stylu uprawiania polityki zagranicznej – po rezygnacji z twardej retoryki, jaką posługiwał się rząd Jarosława Kaczyńskiego, akcentujący konieczność obrony polskich interesów w stosunkach międzynarodowych. Złagodzenie tonu w polityce zagranicznej zostało wówczas dobrze przyjęte przez dużą część opinii publicznej w Polsce.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (288) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 8–14 maja 2014 roku na liczącej 1074 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

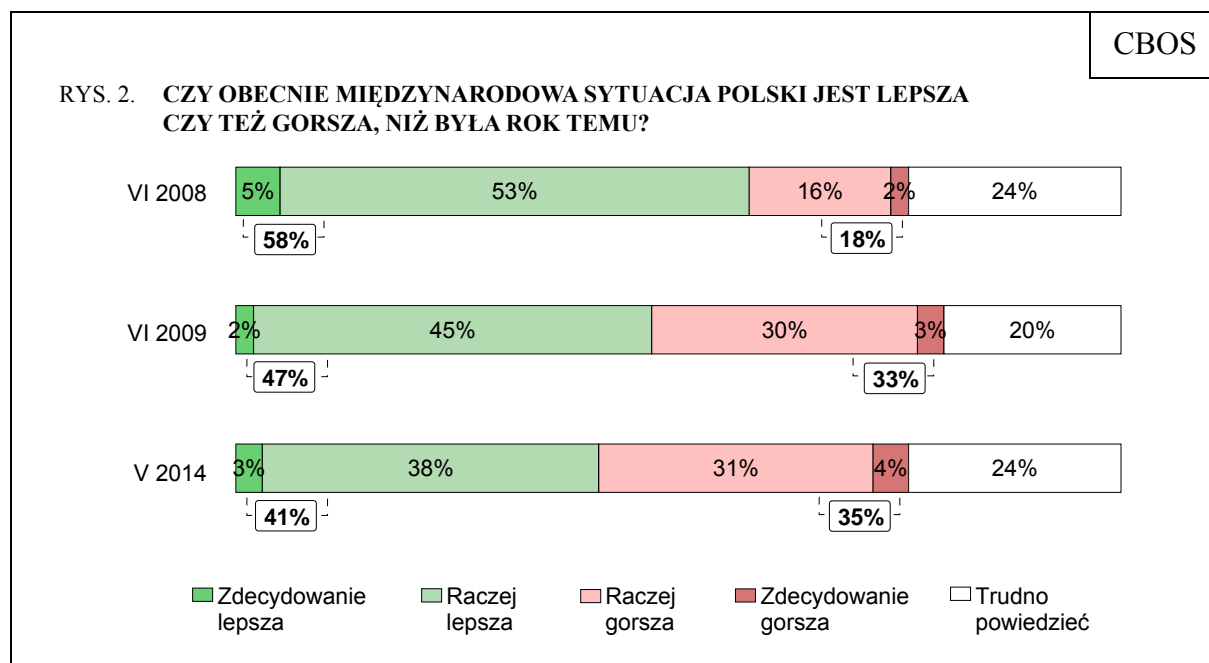
Tabela 1

Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VI 2003	VI 2004	VI 2005	V 2006	VI 2007	VI 2008	VI 2009	V 2014
	w procentach							
Dobra	55	45	60	52	52	64	57	61
Zła	28	41	26	32	35	20	34	30
Trudno powiedzieć	17	14	14	16	13	16	9	9

Opinie o międzynarodowej sytuacji Polski związane są z wielkością miejsca zamieszkania badanych, ich statusem społeczno-ekonomicznym oraz religijnością. Najlepiej oceniają ją respondenci z dużych miast liczących ponad 500 tys. mieszkańców (74%), osoby z wykształceniem wyższym (72%), stosunkowo dobrze sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (77%), a także badani dobrze oceniający swoją sytuację materialną (72%). Najgorzej postrzegają ją osoby źle sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* do 500 zł (50% ocen pozytywnych, 43% negatywnych), źle oceniające swoją sytuację bytową (40% ocen pozytywnych i 45% negatywnych) oraz respondenci najbardziej religijni – biorący udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (po 42% ocen pozytywnych i negatywnych).

Co ciekawe, sytuacja międzynarodowa Polski nie jest dziś postrzegana jako wyraźnie gorsza niż rok temu. Za lepszą uznało ją 41% badanych, za gorszą niż rok temu – 35%.

KONTEKST OCEN SYTUACJI MIĘDZYNARODOWEJ POLSKI

Z analiz wynika, że ocena sytuacji międzynarodowej Polski ma związek z postrzeganym zagrożeniem dla bezpieczeństwa naszego kraju, wynikającym z destabilizacji na Ukrainie, a także (w mniejszym stopniu) z oceną stosunków polsko-rosyjskich, jednak najbardziej – ze stosunkiem do członkostwa w Unii Europejskiej. Pozycja międzynarodowa Polski postrzegana jest zatem w szerszym kontekście, określonym przez przynależność do NATO i – przede wszystkim – do Unii Europejskiej.

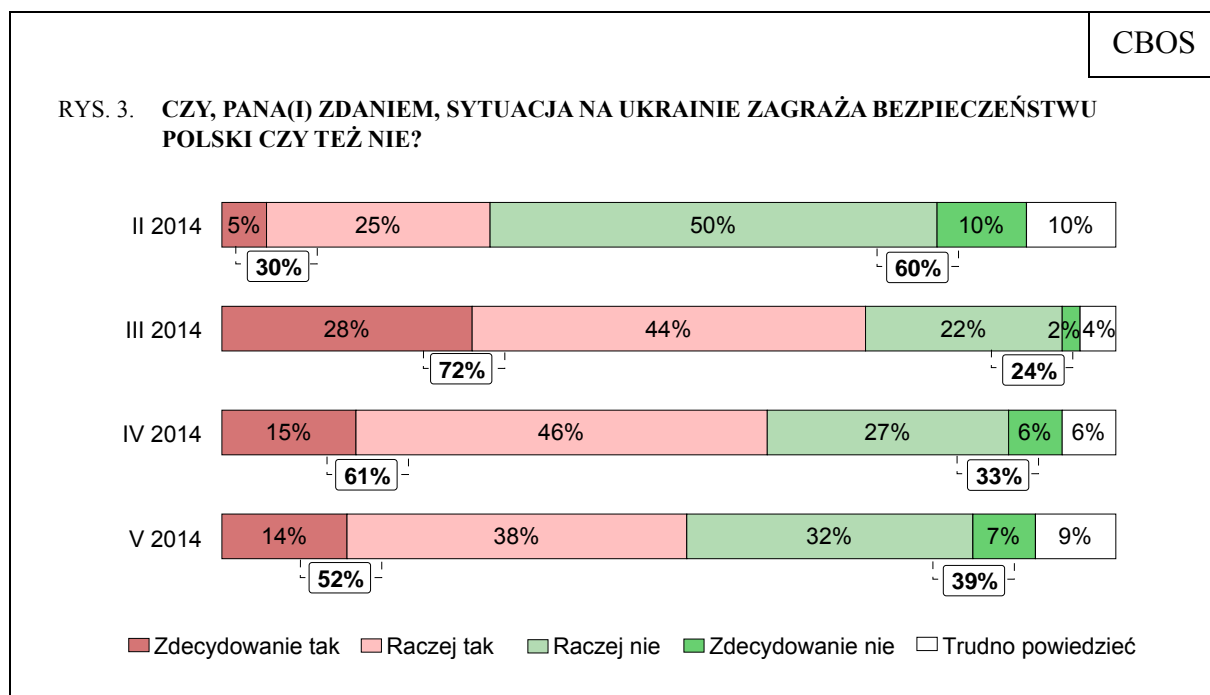
Tabela 2

Korelaty pozytywnych ocen sytuacji międzynarodowej Polski	Wartość współczynnika R Pearsona*
Poparcie dla członkostwa Polski w UE	0,40
Brak przekonania o istnieniu zagrożenia dla niepodległości Polski	0,28
Pewność zaangażowania sojuszników z NATO w ewentualną obronę naszych granic	0,27
Brak obaw dotyczących bezpieczeństwa Polski w kontekście sytuacji na Ukrainie	0,25
Pozytywna ocena stosunków polsko-rosyjskich	0,20

* Wszystkie korelacje istotne na poziomie 0,01

Sytuacja międzynarodowa Polski w kontekście wydarzeń na Ukrainie

Wydarzenia na Ukrainie wzbudziły duży niepokój Polaków. Najsilniejsze obawy z tym związane notowaliśmy w okresie przejmowania przez Rosjan kontroli na Krymie. Wówczas, w marcu, niemal trzy czwarte dorosłych Polaków (72%) było zdania, że sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski. W następnych miesiącach obawy te malały – w kwietniu wyrażało je 61% badanych, obecnie podziela je 52% ankietowanych.

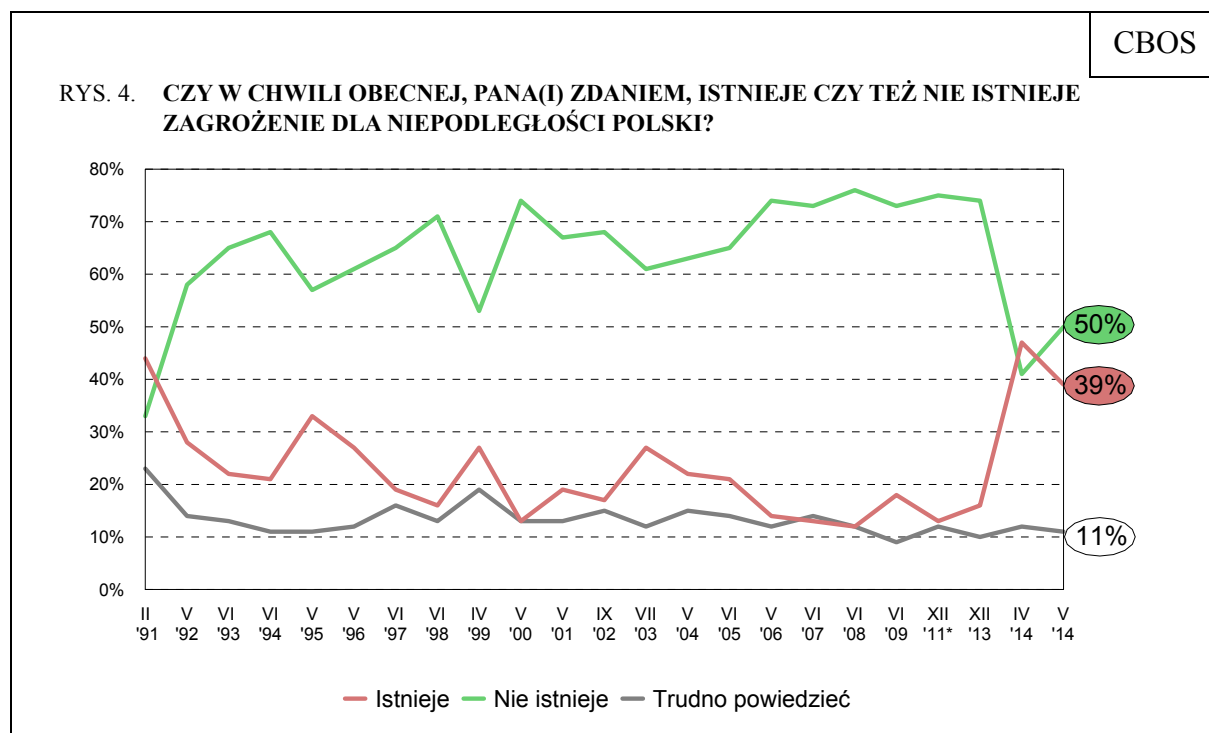

Osoby upatrujące w sytuacji na Ukrainie źródła zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski zdecydowanie gorzej oceniają obecne położenie międzynarodowe naszego kraju niż ci, którzy nie dostrzegają w wydarzeniach za naszą wschodnią granicą powodu do niepokoju. Znaczący jest jednak fakt, że również wśród nich przeważają pozytywne oceny pozycji międzynarodowej Polski.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	53	38	9
Nie	74	21	5
Trudno powiedzieć	44	27	29

Wraz ze spadkiem obaw o bezpieczeństwo Polski w związku z rozwojem sytuacji na Ukrainie, zmniejszył się też odsetek przekonanych o istnieniu zagrożenia dla niepodległości naszego kraju. W kwietniu niepodległość Polski za zagrożoną uważała niemal połowa badanych (47%), obecnie zaś niespełna dwie piąte (39%).

* Badanie BBN

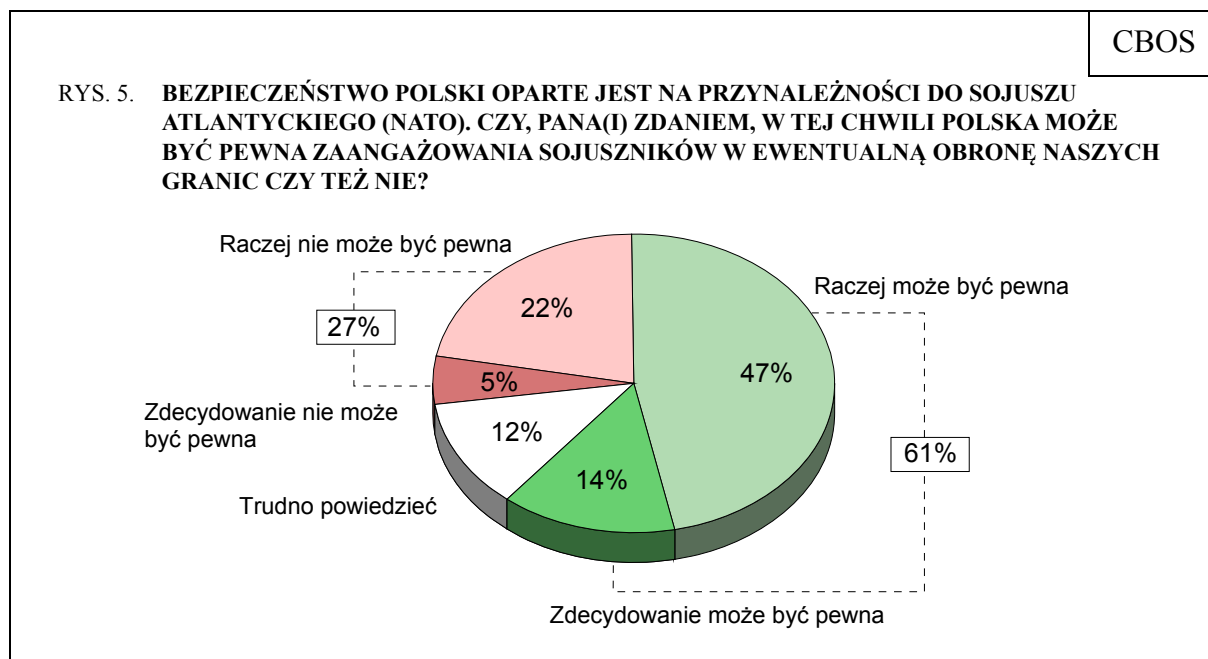
Osoby przekonane, że niepodległość naszego kraju jest zagrożona, obecną sytuację międzynarodową Polski oceniają znacząco gorzej niż ci, którzy nie podzielają obaw o suwerenność państwową.

Tabela 4

Czy w chwili obecnej, Pana(i) zdaniem, istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Istnieje	49	44	7
Nie istnieje	74	20	6
Trudno powiedzieć	41	28	31

Wydarzenia na Ukrainie spowodowały wzrost poparcia dla członkostwa Polski w NATO – odsetek zwolenników obecności naszego kraju w tej organizacji wzrósł w ciągu dwóch miesięcy, od lutego do kwietnia tego roku, z 52% do 81%, osiągając nienotowany

wcześniej poziom. Zarazem większość badanych (64%) opowiedziała się za – na ogół czasowym – zwiększeniem militarnej obecności NATO w Polsce². Majowe badanie potwierdziło, że Polacy pokładają w członkostwie w tym sojuszu duże nadzieje. Zdaniem większości z nich (61%), Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic. Wątpliwości co do tego ma jednak więcej niż co czwarty badany (27%).

Przekonanie, że Polska w sytuacji zagrożenia granic może liczyć na pomoc sojuszników z Paktu Północnoatlantyckiego, sprzyja pozytywnym ocenom pozycji międzynarodowej naszego kraju. O ile osoby deklarujące zaufanie do NATO w zdecydowanej większości dobrze postrzegają sytuację międzynarodową Polski, o tyle badani skłonni podważać wiarygodność naszych sojuszników są podzieleni w ocenach.

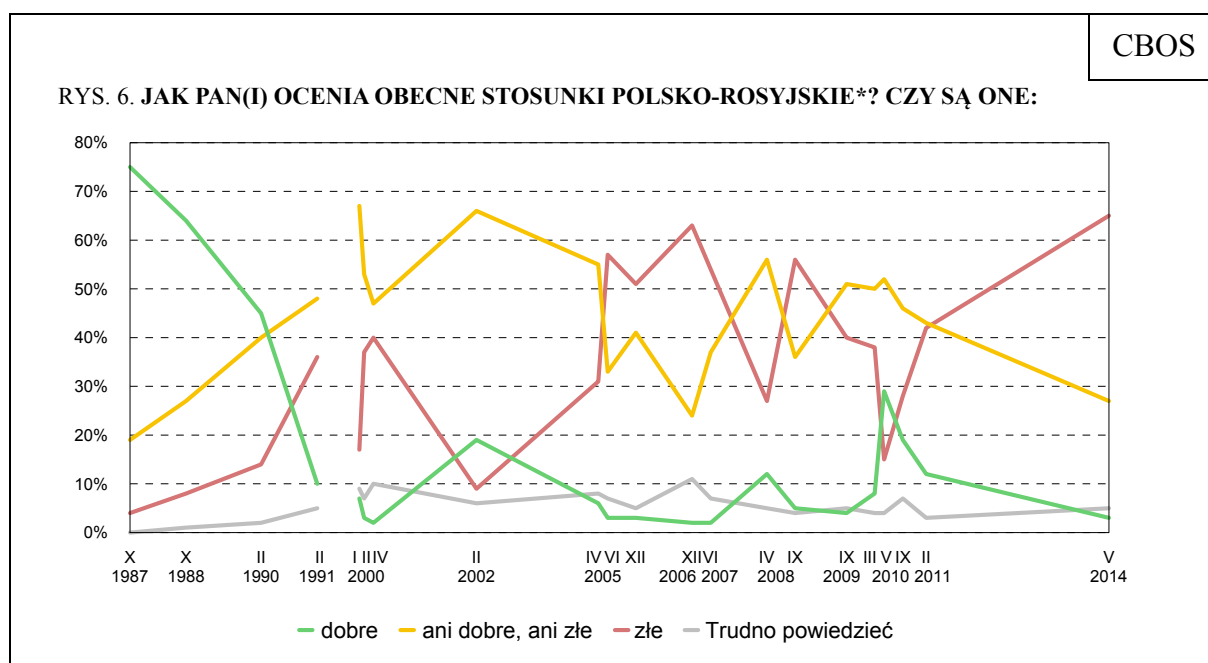
Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Może być pewna	72	22	6
Nie może być pewna	46	48	6
Trudno powiedzieć	37	32	31

² Por. kom. CBOS „Polacy o bezpieczeństwie narodowym i NATO”, kwiecień 2014 (oprac. K. Kowalczyk).

Sytuacja międzynarodowa Polski a ocena stosunków polsko-rosyjskich

Wydarzenia na Ukrainie i aktywność Rosji, mająca na celu utrzymanie jej wpływów w tym regionie, wyraźnie wpłynęły na pogorszenie postrzegania stosunków polsko-rosyjskich. Ich aktualne oceny należą do najgorszych w historii badań CBOS poświęconych tej tematyce³. Niemal dwie trzecie dorosłych Polaków (65%) jest dziś zdania, że relacje między Polską a Rosją są złe, jedynie 3% uznaje je dobre. Jednocześnie Polakom trudniej dziś niż jeszcze trzy lata temu wyobrazić sobie partnerskie i przyjazne stosunki między oboma krajami. Na przeszkodzie temu stoi imperialna polityka Rosji – w Polsce powszechne podzielane jest bowiem przekonanie, że ekipa Władimira Putina dąży do odbudowy imperium w formie z czasów ZSRR⁴.

* Do lutego 1991 roku pytanie dotyczyło stosunków polsko-radzieckich

Osoby, które postrzegają obecne stosunki polsko-rosyjskie jako dobre lub przeciętne (ani dobre, ani złe), sytuację międzynarodową Polski odbierają wyraźnie lepiej niż respondenci, którzy te relacje oceniają źle. Jednak wśród badanych określających relacje między Polską a Rosją jako złe także dominuje przekonanie o dobrej sytuacji międzynarodowej naszego kraju.

³ Por. kom. CBOS „Polacy o stosunkach polsko-rosyjskich i polityce wschodniej Polski, maj 2014 (oprac. B. Badora).

⁴ Por. kom. CBOS „O sytuacji na Ukrainie przed wyborami prezydenckimi”, maj 2014 (oprac. K. Kowalczyk, M. Omyła-Rudzka).

Tabela 6

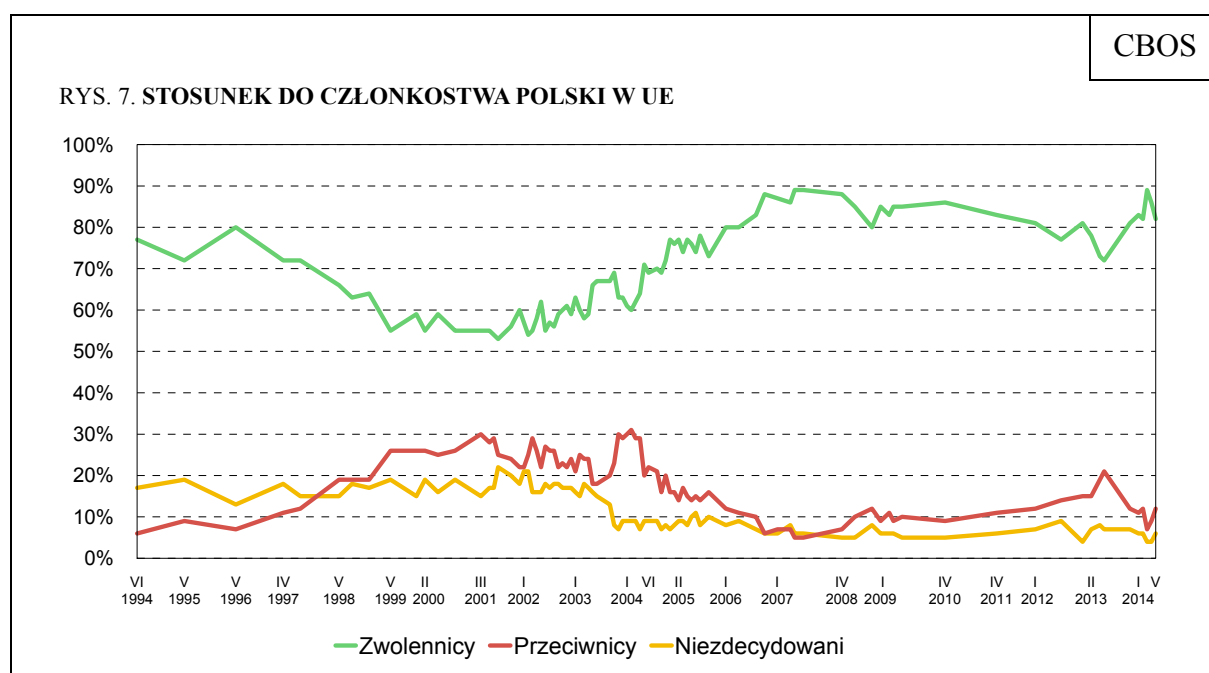
Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie? Czy są one:	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
dobrze	71	26	3
ani dobre, ani złe	73	19	8
złe	57	36	8
Trudno powiedzieć	44	18	38

Sytuacja międzynarodowa Polski jako członka Unii Europejskiej

Destabilizacja sytuacji na Ukrainie przyczyniła się do umocnienia poparcia Polaków dla członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. W marcu, kiedy obawy dotyczące rozwoju sytuacji za naszą wschodnią granicą były największe, odsetek zwolenników przynależności Polski do UE zwiększył się do dawno nienotowanego poziomu 89%. W następnych miesiącach poparcie społeczne dla obecności Polski w UE nieco osłabło, nadal jednak pozostaje ono wyższe niż w latach 2012–2013, sięgając dziś 82%.

Tabela 7

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2008		2009				2010	2011		2012			2013			2014				
	VII	XI	I	III	IV	VI	IV	IV	I	VII	XII	II	IV	V	XI	I	II	III	IV	V
	w procentach																			
Zwolennicy	85	80	85	83	85	85	86	83	81	77	81	78	73	72	81	83	82	89	86	82
Przeciwnicy	10	12	9	11	9	10	9	11	12	14	15	15	19	21	12	11	12	7	9	12
Niezdecydowani	5	8	6	6	6	5	5	6	7	9	4	7	8	7	7	6	6	4	4	6

Stosunek do integracji europejskiej – jak wspomniano – w największym stopniu określa postrzeganie sytuacji międzynarodowej Polski. Zwolennicy członkostwa Polski w UE w większości oceniają międzynarodową pozycję naszego kraju jako dobrą, natomiast przeciwnicy – jako złą.

Tabela 8

Stosunek do członkostwa w UE	Jaka jest obecnie, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa sytuacja Polski?		
	Dobra	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	69	23	8
Nie	20	72	8
Trudno powiedzieć	32	40	28

Majowe badanie pokazuje zmniejszanie się obaw o bezpieczeństwo Polski związanych z sytuacją na Ukrainie. Nadal jednak są one dość wyraźne. Mimo niepokoju spowodowanego destabilizacją za naszą wschodnią granicą i polityką Rosji w tym regionie, Polacy na ogół dobrze oceniają sytuację międzynarodową kraju. Źródłem pozytywnych ocen jest zaufanie do sojuszników z NATO i przekonanie, że w razie wybuchu konfliktu zbrojnego możemy liczyć na ich wsparcie i zaangażowanie w obronę naszych granic. Pozytywne oceny sytuacji międzynarodowej Polski wiążą się w jeszcze większym stopniu z poparciem dla członkostwa w Unii Europejskiej. Przynależność do NATO i – przede wszystkim – Unii Europejskiej zdaje się być zatem, w odczuciu społecznym, gwarancją stabilności międzynarodowej pozycji Polski.

Opracowała
Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Jaka jest, Pana(i) zdaniem, obecnie międzynarodowa sytuacja Polski?			Liczba osób
		Dobra	Zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		61	30	9	1072
Płeć	Mężczyźni	62	31	7	513
	Kobiety	59	29	12	559
Wiek	18–24 lata	61	29	9	125
	25–34	62	29	9	215
	35–44	61	30	8	184
	45–54	70	25	5	173
	55–64	56	37	6	187
	65 lat i więcej	54	28	18	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	33	12	412
	Miasto do 19 999	62	32	6	168
	20 000 – 99 999	63	27	10	210
	100 000 – 499 999	62	27	11	180
	500 000 i więcej mieszk.	74	25	1	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	38	15	234
	Zasadnicze zawodowe	59	31	10	264
	Średnie	64	29	8	358
	Wyższe	72	23	5	217
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	21	6	98
	Średni personel, technicy	56	41	3	49
	Pracownicy adm.-biurowi	64	22	13	68
	Pracownicy usług	67	25	8	77
	Robotnicy wykwalifikowani	62	27	11	118
	Robotnicy niewykwalifik.	60	23	17	45
	Rolnicy	51	44	5	38
	Pracujący na własny rach.	66	32	2	38
	Bezrobotni	53	40	7	81
	Emeryci	57	30	14	221
	Renciści	54	34	12	76
	Uczniowie i studenci	67	25	8	81
	Gospodynie domowe i inni	57	37	5	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	26	10	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	20	8	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	28	9	244
	prywatnym gosp. rolnym	56	42	2	36
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	50	43	7	138
	501–750	61	27	12	128
	751–1000	66	29	6	144
	1001–1500	58	31	11	182
	Powyżej 1500 zł	77	19	4	210
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	45	15	154
	Średnie	55	35	11	417
	Dobre	72	21	7	501
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	42	17	47
	Raz w tygodniu	57	34	9	504
	1–2 razy w miesiącu	64	26	10	158
	Kilka razy w roku	69	23	9	217
	W ogóle nie uczestniczy	64	25	11	146
Poglądy polityczne	Lewica	68	28	4	193
	Centrum	69	25	6	316
	Prawica	62	30	8	284
	Trudno powiedzieć	45	37	18	280

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	39	9	1067
Płeć	Mężczyźni	48	47	5	511
	Kobiety	56	32	12	557
Wiek	18–24 lata	56	39	5	125
	25–34	50	42	8	215
	35–44	46	44	10	183
	45–54	51	44	5	172
	55–64	55	37	9	188
	65 lat i więcej	56	30	13	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	37	10	411
	Miasto do 19 999	51	41	8	167
	20 000 – 99 999	51	41	9	210
	100 000 – 499 999	53	37	10	177
	500 000 i więcej mieszk.	51	48	1	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	55	33	13	230
	Zasadnicze zawodowe	49	42	9	264
	Średnie	55	38	7	357
	Wyższe	48	45	7	217
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	49	8	98
	Średni personel, technicy	62	32	6	49
	Pracownicy adm.-biurowi	60	32	8	68
	Pracownicy usług	38	52	9	76
	Robotnicy wykwalifikowani	50	39	11	118
	Robotnicy niewykwalifik.	56	33	11	45
	Rolnicy	53	47		38
	Pracujący na własny rach.	41	46	13	38
	Bezrobotni	60	36	4	81
	Emeryci	54	34	12	219
	Renciści	57	33	10	76
	Uczniowie i studenci	49	48	3	81
	Gospodynie domowe i inni	55	36	9	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	42	8	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	31	16	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	45	9	243
	prywatnym gosp. rolnym	56	44		36
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	49	41	10	138
	501–750	51	42	8	127
	751–1000	56	37	6	144
	1001–1500	48	44	8	179
	Powyżej 1500 zł	52	43	5	210
Ocena własnych war. mater.	Złe	61	30	9	152
	Średnie	58	33	9	414
	Dobre	45	47	8	502
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	48	32	20	47
	Raz w tygodniu	55	35	10	502
	1–2 razy w miesiącu	57	34	9	156
	Kilka razy w roku	43	51	5	217
	W ogóle nie uczestniczy	50	43	7	145
Poglądy polityczne	Lewica	50	45	5	193
	Centrum	51	43	6	315
	Prawica	55	41	4	285
	Trudno powiedzieć	51	30	19	274

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, w chwili obecnej istnieje czy też nie istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski?			Liczba osób
		Istnieje	Nie istnieje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	50	11	1074
Płeć	Mężczyźni	36	57	7	513
	Kobiety	42	43	15	561
Wiek	18–24 lata	35	55	10	125
	25–34	31	62	7	215
	35–44	37	49	13	184
	45–54	35	53	12	173
	55–64	46	44	10	188
	65 lat i więcej	48	36	16	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	43	14	413
	Miasto do 19 999	39	50	10	168
	20 000 – 99 999	32	56	12	210
	100 000 – 499 999	40	49	11	181
	500 000 i więcej mieszk.	34	65	2	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	47	31	22	234
	Zasadnicze zawodowe	41	47	13	265
	Średnie	37	57	6	358
	Wyższe	29	62	8	217
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	69	11	98
	Średni personel, technicy	45	53	2	49
	Pracownicy adm.-biurowi	42	54	4	68
	Pracownicy usług	27	66	7	77
	Robotnicy wykwalifikowani	38	52	10	118
	Robotnicy niewykwalifik.	37	44	19	45
	Rolnicy	58	39	3	38
	Pracujący na własny rach.	40	51	9	38
	Bezrobotni	34	53	13	81
	Emeryci	47	39	14	223
	Renciści	49	29	22	76
	Uczniowie i studenci	28	62	10	81
Gospodynie domowe i inni	41	44	15	80	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	53	9	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	34	58	8	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	59	9	244
	prywatnym gosp. rolnym	55	41	3	36
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	39	13	138
	501–750	39	45	16	128
	751–1000	43	47	11	144
	1001–1500	41	52	6	182
	Powyżej 1500 zł	31	63	6	210
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	35	18	154
	Średnie	46	40	14	417
	Dobre	30	63	7	503
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	31	17	47
	Raz w tygodniu	43	46	11	504
	1–2 razy w miesiącu	38	46	16	159
	Kilka razy w roku	33	58	9	218
	W ogóle nie uczestniczy	29	60	11	146
Poglądy polityczne	Lewica	37	60	3	193
	Centrum	38	53	8	316
	Prawica	42	51	7	285
	Trudno powiedzieć	37	38	25	280

Tabela 4

		Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Atlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?			Liczba osób
		Może być pewna	Nie może być pewna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		61	27	13	1070
Płeć	Mężczyźni	64	27	8	512
	Kobiety	57	26	17	558
Wiek	18–24 lata	63	30	7	125
	25–34	67	25	9	215
	35–44	59	26	14	184
	45–54	68	26	7	172
	55–64	56	30	15	188
	65 lat i więcej	52	25	23	185
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	27	15	412
	Miasto do 19 999	64	26	10	167
	20 000 – 99 999	63	24	13	210
	100 000 – 499 999	59	28	13	178
	500 000 i więcej mieszk.	66	28	6	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	51	29	20	231
	Zasadnicze zawodowe	64	21	16	265
	Średnie	63	29	9	357
	Wyższe	63	29	8	217
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	25	5	98
	Średni personel, technicy	48	38	15	49
	Pracownicy adm.-biurowi	65	27	7	68
	Pracownicy usług	66	23	11	76
	Robotnicy wykwalifikowani	65	24	10	118
	Robotnicy niewykwalifik.	52	30	18	45
	Rolnicy	73	24	2	38
	Pracujący na własny rach.	55	38	7	38
	Bezrobotni	63	23	14	81
	Emeryci	51	28	21	219
	Renciści	60	22	17	76
	Uczniowie i studenci	68	27	6	81
	Gospodynie domowe i inni	61	28	11	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	26	8	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	30	10	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	27	12	243
	prywatnym gosp. rolnym	74	26		36
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	64	21	15	138
	501–750	57	29	14	128
	751–1000	69	22	10	144
	1001–1500	57	29	14	179
	Powyżej 1500 zł	66	28	6	210
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	30	13	153
	Średnie	57	27	15	415
	Dobre	64	25	10	502
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	32	23	47
	Raz w tygodniu	61	25	14	503
	1–2 razy w miesiącu	58	29	14	156
	Kilka razy w roku	62	26	12	217
	W ogóle nie uczestniczy	65	29	6	146
Poglądy polityczne	Lewica	61	33	7	193
	Centrum	64	27	9	315
	Prawica	66	25	9	285
	Trudno powiedzieć	51	24	25	277